

KULTURHUS BACKAPLAN

Följeforskning om ”generationsdialog” i stadsutveckling

Bakgrund

I juni 2016 tog Kommunfullmäktige i Göteborg budgetbeslutet att bygga ett nytt kulturhus vid Backaplan. Det nya kulturhuset kommer att bli ett av stadens fem centralt finansierade kulturhus. Detta innebär att ett helt nytt kulturhus ska byggas i en stadsdel under uppbyggnad och omvandling. Det nya kulturhuset förväntas svara upp mot de behov som finns i området och ska eftersträva att Lundby blir en sammanhållen stadsdel som förenar Hisingen och Älvstaden.

Ett antal medborgardialoger, utredningar och workshops har arrangerats för att involvera lokalbefolkningen, studera vilka behov som finns samt för att säkra den specifika platsen för kulturhuset. Förarbetet har ringat in en rad perspektiv och ledord som särskilt ska värnas i tillblivelsen av det nya kulturhuset. Ur stadsplaneringssynpunkt vill man värna områdets kulturhistoria, beakta barnperspektiv, tillgänglighet utifrån kollektivtrafik samt stärka Lundby som en sammanhållen stadsdel.

I förarbetet har museilektioner¹ kommit att bli en fruktbar metod att arbeta med barn lokalt i närområdet för att säkra att barnperspektivet beaktas, samt för att förankra arbetet genom medborgardialog. Sedan år 2017 står det formulerat i Göteborgs Stads budget att ”Generationsmöten mellan unga och äldre ska prövas i alla stadsdelar”. Beslutet är en effekt av de senaste årens tilltagande uppmärksamhet kring ålderssegregationen i samhället. Många internationella forskare har uppmärksammat att åldersindelningar av verksamheter och institutionella miljöer ökar de spatiala och kulturella avstånden mellan människor (Hagestad & Uhlenberg, 2006), vilket i förlängningen riskerar att leda till ökad *ålderism* (Butler, 1969) och andra sociala problem (jfr Foner, 2000; Hatton-Yeo, 2010; Lancaster & Stillman, 2009; Vanderbeck & Worth, 2015; Zemke et al., 2000). Lokalt i Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen har man särskilt uppmärksammat ojämlik hälsa, barns och ungas utsatthet

¹ Museilektioner är från början en undervisningsform som utvecklats i samverkan mellan kulturinstitutioner och grundskolan. Museilektioner används som bred definition för samtliga av Göteborgs museers undervisningsprogram (www.museilektioner.se). Metoden har ofta en dialogbaserad grund där delaktighet, interaktivitet och samtal står i fokus. Metoden omfattar såväl guidade visningar, som kreativt arbete och uppsökande verksamhet. Museilektioner som metod har etablerats (men behållit sitt namn) även utanför kulturinstitutionerna. Tjänstemän inom Göteborgs Stad använder benämningen museilektioner som allmän definition av konstnärliga samarbeten som förenar skola och kultursektor. Museilektioner som begrepp används i detta projekt för att beteckna en dialogbaserad metod med fokus på interaktivitet och delaktighet i första hand, samtidigt som den signalerar samarbete mellan skola och kultursektor (inte nödvändigtvis museum).

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK, KOMMUNIKATION OCH LÄRANDE

Natalie Davet, doktorand i barn- och ungdomsvetenskap

och ojämlika förutsättningar att klara skolan samt ofrivillig ensamhet bland äldre (www.goteborg.se; www.raddningsmissionen.se; www.vgregion.se).

I denna studie prövas beteckningen *generationsdialog*, en sammanslagning av begreppen medborgardialog och generationsmöten. Studien utgör ett samarbete mellan Göteborgs Stad (Lundby SDF, Göteborgs Kulturförvaltning samt Senior Göteborg), Åldersvänliga Göteborg och Göteborgs universitet. Syftet är att utforska och bidra till kunskapsproduktionen om museielektioner som metod för att främja generationsdialog i tillblivelsearbetet med nya Kulturhus Backaplan. Museielektioner som metod definieras i detta specifika projekt som en dialogbaserad metod med betoning på ett ömsesidigt lärande. Inför studien har samtliga deltagare fått såväl muntlig som skriftlig information om studiens syfte och metodologiska struktur.² Deltagarna har träffats vid fler än ett tillfälle och varje lärotillfälle har inneburit olika aktiviteter för att främja samtal genom att promenera, undersöka, diskutera samt skapa tillsammans.

Teoretiska utgångspunkter

Studien fokuserar på frågan om ålders-integration utifrån en barn- och ungdomsvetenskaplig betraktelsegrund. Utgångspunkten är att samtliga av studiens deltagare (oavsett ålder) betraktas som samhällsmedborgare med rättigheter att tycka till i politiska beslut som påverkar deras vardagsliv och förändringar i det urbana rummet. Då FN:s barnkonvention ännu inte blivit lag i Sverige, reglerar myndighetsåldern 18 år juridiskt sett vem som äger rätten att påverka och driva samhällsutvecklingen. Forskning om barns delaktighet, barn som politiska subjekt och barns plats i det urbana rummet, blir därför viktiga att beakta i detta sammanhang (jfr Hägglund, 2018; Karsten, 2003; Rasmussen, 2004; Sundhall, 2017, 2018; Wall, 2008, 2012).

Teoretiskt bottnar denna studie i maktkritiska teorier med fokus på ålder som social variabel. En viktig aspekt i relation till generationsdialogen är åldersbegreppets relationella karaktär (jfr Krekula & Johansson, 2017). Analysen är även influerad av den kritiska diskussion som förs av barndomsforskare, ungdomsforskare och socialgerontologer kring ”varandet” och ”blivandet” inom separata åldersspann (jfr Laz 1998; Lee 2001, Riley, Foner, & Riley, 1999). Ålder betraktas i detta fall alltså inte som ett kronologiskt mått på levd tid, utan snarare som relationellt och socialt konstruerat. Grundtanken är att ålder görs socialt och får betydelse i mötet mellan människor. Ambitionen är att genom en ålderskritisk blick få syn på när, och på vilka sätt, ålder får betydelse i arbetet med generationsdialoger i stadsplanering.

Aktiviteter och situationer där barn, unga och äldre lär tillsammans brukar i forskning om det livslånga lärandet diskuteras utifrån begreppet *generationsöverskridande lärande* (Boström, 2010). Begreppet härstammar från engelskans ”intergenerational exchange” (Kaplan, 2002) eller ”intergenerational learning” (Kaplan, 2001; Garstka et al., 2005; Hertha et al., 2014). Generationsöverskridande lärande sammanfattar ett perspektiv där lärandet ses som livslångt och omfattar lärandesituationer där den enskilde individen lär tillsammans med andra

² Se bilagor (informationsbrev och samtyckesformulär) för den skriftliga informationen. Den muntliga informationen gavs över telefon då deltagarna rekryterades in i projektet via projektgruppen.

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK, KOMMUNIKATION OCH LÄRANDE

Natalie Davet, doktorand i barn-och ungdomsvetenskap

åldersolika (d.v.s. deltagare av olika åldrar). I föreliggande studie definieras generationslärande även utifrån en idé om att samtliga deltagare (gammal som ung) tillför åldersspecifik kunskap genom erfarenheter av att vara barn eller pensionär i en för deltagarna välbekant urban stadsmiljö under ombildning hösten 2018. Det generationsöverskridande lärandet bygger således på en ömsesidighet där unga och äldre lär *av* och *med* varandra. Ihop med begreppet generationsdialog, som prövas i denna studie, kommer generationslärandet att handla mycket om ett *lyssnande*.³ Utvecklingsprocessen drivs genom att individer av olika ålder lyssnar till varandras idéer, förutsättningar och behov.

Metod och material

Studien bygger på följeforskning av projektarbetet med Kulturhus Backaplan under hösten 2018 och våren 2019. Följeforskaren, Natalie Davet, har kontinuerligt följt arbetet från planeringsfasen, till genomförande, uppföljningar och spridningsaktiviteter. Följeforskningen har inneburit:

- Dokumentation och medverkan vid de aktiviteter som arrangerats för pensionärer och barn. Totalt medverkade tre skolklasser i åk 2 till åk 4 med sammanlagt 64 barn (samt medföljande lärare) samt 17 pensionärer. Sammanlagt sex studietillfällen observerades bestående av två delmoment: en historisk vandring i närområdet kring Backaplan samt en kreativ verkstad (workshop) där barn och pensionärer tillsammans konstruerade entrén till det nya kulturhuset utifrån en byggmodul med rekvisita i form av vvs-rör, målade plywoodskivor och muttrar. Samtliga studietillfällen leddes av en arkitekt och en barnkulturdesigner.
- Samtal och bandade intervjuer med deltagarna under aktiviteternas gång, samt transkriptioner av de bandade intervjuerna.
- Dokumentstudier och utvärderingstexter.
- Deltagande vid konferens om åldersvänliga städer.
- Kontinuerlig dialog med arrangörer. Följeforskaren har medverkat vid konstituerande möten, planeringsarbete och utvärderingar under processens gång. Följeforskaren har vid dessa tillfällen ställt frågor och diskuterat olika skeenden och tankar som uppkommit genom aktiviteterna. Metoden har inneburit att följeforskaren, genom ett vetenskapligt utifrånperspektiv har fört kontinuerlig dialog och diskuterat resultat och frågeställningar med arrangörerna under processen medan det fortfarande har funnits tid och möjlighet att följa upp, korrigera och förfina metoden mellan aktivitetstillfällena och under pågående skeenden.
- Återkoppling, redovisning och förankring av resultatet till studiens deltagare samt berörda aktörer.
- Spridning och akademisk förankring genom seminarier vid Göteborgs universitet.

³ Att lyssna har i denna studie inneburit att deltagarna utöver det sagda ordet även registrerat fysiska och sociala faktorer hos varandra som påverkat och drivit processen framåt. Med detta menas att deltagarna genom social samvaro, genom att mötas fysiskt, visar att de är lyhörda för sådant som inte nödvändigtvis behöver sägas med ord.

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK, KOMMUNIKATION OCH LÄRANDE

Natalie Davet, doktorand i barn-och ungdomsvetenskap

Metoden är empiridriven och dataproduktionen sker i ett dynamiskt samspel mellan följeforskaren och studiens deltagare. Fördelen med metoden är att den bidrar till ett kontinuerligt lärande, vilket lämpar sig väl då ambitionen med studien är att utveckla en metod för generationsdialog. Arrangörerna har således haft möjlighet att succesivt öka sin förståelse och justera metoden efterhand genom hela processen.

Analys

Studien visar att ålder har betydelse då deltagarna uttrycker sin rätt att vistas i det offentliga rummet (jfr Karsten, 2003; Rasmussen, 2004; Wall, 2008). Många av de deltagande pensionärerna ser det som en självklarhet att kunna röra sig fritt i offentligheten, medan barnen överlag är mer osäkra på vilka platser som är tillåtna och möjliga för dem att beträda. En vanlig replik från barn vid den historiska vandringen är: ”Om vi inte fick vara här så skulle ni inte ha tagit med oss hit!”. Kommentaren vittnar om en osäkerhet där ansvaret studsar tillbaka på vuxna arrangörer och aktivitetsledare. Att promenera och samtala om platser och upplevelsen av att befinna sig på en plats öppnar upp för frågor och funderingar bland såväl barn, som vuxna och pensionärer. Den historiska promenaden i det aktuella området fungerar därmed som dialogfrämjande metod oavsett deltagarålder.

Analyserna visar att museilektioner som metod har goda förutsättningar att verka för ökad generationsdialog och därmed kan fungera som en ålders-integrerande modell. Studien visar att generationsdialogen kring Kulturhus Backaplan har potential för ett generationsöverskridande lärande (Boström, 2010) då lyssnandet blir den bärande aspekten av samarbete mellan individer av olika åldrar. Metoden förenar barn, klasslärare (medelålders vuxna) och pensionärer i gemensamma aktiviteter kring frågor som rör stadsutveckling. Museilektionernas struktur - där samtliga deltagare förväntas promenera, observera, diskutera och ta ställning i olika frågor, samt konstruera och bygga tillsammans utifrån förslag och idéer som uppkommer under processens gång - ger goda förutsättningar för interaktion och lärande mellan individer av olika åldrar. Detta sker stundvis.

Ett synbart problem i metodologin och i utkomsten av projektet är dock en idémässig (normativ) logik kring vem generationsdialogen primärt är till för. Intervjuer och observationer visar att det finns en tendens till att betrakta ålder som en avgörande faktor för vem som förväntas lära sig något i processarbetet. Pensionärerna tenderar att betrakta i första hand barnen som lärande och ser på sin egen medverkan som en form av resursinsats. Pensionärernas medverkan handlar då om att hjälpa barnen. En av pensionärerna uttrycker det på följande vis: ”Nja, nä, jag vill inte ta åt mig äran för något! Vi ska ju hjälpa barnen. Det var deras idéer som skulle komma fram, inte våra!”. En annan pensionär menar att: ”De (barnen) växer och får självförtroende om vi hjälper dem. Det är viktigt...Det är en enorm tillfredsställelse att se dem växa och klara av saker”. Barnen uttrycker dock en annorlunda idé om lärande i förhållande till kommentaren här ovan. Flera av barnen förmedlar att gruppövningarna består av samarbete där barn och pensionärer förhandlar och kompromissar sig fram till gemensamma beslut. En flicka uttrycker det på följande vis: ”Alla fick säga sina idéer. Dom (pensionärerna) sa sånt som vi inte hade tänkt på. Vi byggde våra men också deras idéer och ibland ändrade vi efter vad de tyckte!”. Den senare beskrivningen stämmer

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK, KOMMUNIKATION OCH LÄRANDE

Natalie Davet, doktorand i barn-och ungdomsvetenskap

bättre överens med utgångspunkten i ett generationsöverskridande lärande. Ömsesidighet och samarbete kommer fram tydligare i barnens beskrivningar av aktiviteterna, då det utifrån barnens perspektiv tycks finnas en tydligare självklarhet i att samtliga deltagare bidrar till bygget och aktiviteten i sin helhet. I samtalen om aktiviteterna är barnen överlag mer fokuserade på själva konstruktionen, materialet och skapandet, medan pensionärerna återger hur de upplever sin egen roll i förhållande till de medverkande barnen.

Det är påtagligt att barn och pensionärer ofta använder beteckningen ”dem” om åldersolika deltagare, d.v.s. deltagare som tillhör en annan åldersgrupp än de själva. Detta bidrar till att förstärka isärhållandet mellan åldrar (jfr Krekula & Johansson, 2017; Laz, 1998). Åtskillnad mellan ung och gammal påtalas genom hela processen, från planeringsfasen, utförandet samt i deltagarkommentarer kring det upplevda deltagandet. Ett tydligt exempel på då ålder görs till en naturlig sorteringsmekanism är då deltagarna ska fördelas in i smågrupper. Ett vanligt exempel är att medföljande klasslärare tar ansvar för gruppfordelningen genom att säga t.ex.: ”Då tar vi träslöjdsgruppen och syslöjdsgruppen för enkelhetens skull!”, varpå pensionärerna i efterhand placeras ut jämt fördelade i respektive barngrupp. De vuxna klasslärarna och medarrangörerna håller sig i bakgrunden under samarbetsövningarna. Observationerna visar att det förhållandevis stora antalet barn i proportion till antalet äldre deltagare bidrar till att barnen görs mer aktiva i arbetet och pensionärerna mer avvaktande och betraktande. Detta blev särskilt tydligt vid en av de historiska promenaderna då antalet medverkande barn och pensionärer skiljde sig som mest. Materialet visar överlag att pensionärerna blir mer aktiva om de som åldersgrupp är fler, d.v.s. om det finns en mer jämt fördelad spridning över deltagaråldrarna.

Det faktum att projektet på förhand avsåg att integrera pensionärer och barn bidrog till att förstärka idén om att dessa åldersgrupper är särskilt utsatta och fjärrade från varandra och därmed i behov av att integreras. En sådan idémässig grund bidrar till att stänga ute lärare och andra medverkande (medelålders) vuxna ur den tilltänkta generationsdialogen. Detta skapar ett osynliggörande av vuxenheten, som i själva verket är ytterst påtaglig vid workshop-tillfällena. Generationsdialogerna visar att vuxna deltagare påverkar utkomsten av arbetet genom att planera och leda aktiviteten, ansvara för att fördela ordet mellan gruppdeltagarna, ansvara för att hålla tidsramarna, samla ihop resultaten av övningarna samt stötta och ge uppmärksamhet till de barn och pensionärer som tappar fokus eller av någon anledning avviker från en övning.

Observationerna visar att könstillhörighet och tidigare yrkeslivserfarenhet tycks spela roll för hur pensionärerna involverar sig i aktiviteterna. Flera av de medverkande kvinnliga pensionärerna hade tidigare erfarenhet av att arbeta inom barnomsorg, medan de manliga pensionärerna saknade den erfarenheten. Kvinnor som tidigare arbetat som pedagoger i förskola och skola tog ofta på sig en samordnande funktion i gruppen och lät barnen arbeta självständigt under övervakning, medan de pensionärer som saknade pedagogisk erfarenhet istället bidrog med tekniska lösningar och tätare samarbete i själva monteringen och bygget tillsammans med barnen. Tidigare erfarenhet av att arbeta i barngrupp kan vara en bidragande orsak till att fler kvinnliga pensionärer valde att sätta sig eller lägga sig på golvet tillsammans med barnen och på så vis närma sig barnens arbetshöjd. De äldre männen valde oftare att stå eller sitta på en stol ovanför barnens arbetshöjd. Det blev även påtagligt att arbetshöjden

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK, KOMMUNIKATION OCH LÄRANDE

Natalie Davet, doktorand i barn-och ungdomsvetenskap

reglerades av fysiska begränsningar i form av deltagarnas rörlighet, kappor och rullatorer. Observationerna visar att yngre barn i högre grad tenderade att arbeta sittande på golvet, medan mellanstadiebarnen tog hjälp av bord och stolar och på så vis kunde möta pensionärerna i en högre arbetshöjd. Materialet visar att flickor och kvinnor i högre grad än pojkar och män tog på sig ansvaret att redovisa smågruppernas resultat inför helgrupp. I ansvarsfördelningen under själva byggandet och genomförandet spelade kön mindre roll.

Analyserna visar att det är eftersträvansvärt med ett åldersneutralt tilltal till deltagargruppen som helhet. Detta gäller såväl i språkligt tilltal som innehållsmässigt (*vad* som förmedlas) samt genom vilken typ av rekvisita eller material (*hur*) man väljer att arbeta med generationsdialogen. Ett alltför barnriktat tilltal riskerar att främmandegöra innehållet för äldre deltagare och vice versa. Studien visar att material och rekvisita kan upplevas som ”icke-autentiskt”, oseriöst och till och med provocerande (känslomässigt stötande) om tilltalet är alltför åldersanpassat. Överdriven åldersanpassning riskerar därför att skapa upplevelser av otrygghet och utanförskap, vilket kan ha en kontraproduktiv effekt då ambitionen är att integrera deltagare över åldrar.

Slutsatser

På ett övergripande plan visar studien att samtliga deltagare, oavsett ålder, har snarlika målbilder och visioner för det nya kulturhuset. Många av deltagarna förvånades över hur den samtalsbaserade dialogen och den kreativa workshopen mynnade ut i snarlika tematiseringar kring önskemål, behov och förutsättningar. Genom att kombinera samtal och kreativt skapande ger metoden en ökad flexibilitet och möjlighet för fler deltagare att uttrycka sig. Deltagare som hade svårt för att ge sig hän i det kreativa bygget kunde tillföra sin röst genom att diskutera kring kartbilder och de fysiska miljöer som besöktes, och vice versa. Rent metodologiskt visar studien därför att museielektioner som metod har potential för fruktbara generationsdialoger där deltagarnas inflytande i processen kommer till uttryck på olika vis.

Studien visar att ålder har stor betydelse för hur deltagarna involveras i arbetet (strukturellt), men även för de sätt på vilka de förhåller sig till sin egen medverkan i relation till andra. Ålder görs genom aktiviteten och i relation mellan deltagarna (jfr Krekula & Johansson, 2017; Laz, 1998). Barn konstrueras som lärande och behövande i första hand. Pensionärer konstrueras som resurser vars främsta uppgift är att stötta barnen i sitt lärande. Vuxna osynliggörs (jfr Sundhall, 2017). För att främja delaktighetsarbete där barns synpunkter och behov görs likvärdiga vuxnas och pensionärers, och för att synliggöra även äldres lärande krävs en omförhandling av normativa föreställningar kring ålder och lärande.

Generationsöverskridande lärande bygger på en idé om ömsesidighet. För att uppnå en sådan ömsesidighet krävs vissa justeringar på strukturell nivå. Processen har bidragit till insikter om behovet av en gemensam ”sammanhangsmarkering” där deltagarna gemensamt stämmer av varför just deras insats behövs i projektet och vad de förväntas åstadkomma tillsammans. Resultatet av studien visar även att det på planeringsnivå finns behov av att reflektera mer kring ålder och strategier för hur deltagare rekryteras in i projektet. Det finns ett dilemma med att arrangera projekt som syftar till att främja ålders-integration. Detta dilemma kan sammanfattas på följande vis: Motivet för att arrangera åldersgemensamma projekt förutsätter

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK, KOMMUNIKATION OCH LÄRANDE

Natalie Davet, doktorand i barn-och ungdomsvetenskap

deltagarrepresentanter av olika åldrar, men deltagarnas ålder får dock inte riskera att bli ett kriterium för deltagandet eftersom det då riskerar att skapa och reproducera just de åldersbarriärer som verksamheten avser att motverka (jfr Uhlenberg, 2000).

Projektet har bidragit till insikter om att det kan vara mer önskvärt med en intressestyrd process snarare än en åldersstyrd process för att skapa bättre förutsättningar för möten och lärande mellan åldrar. Så länge ålder konstrueras som en naturaliserad sorteringsmekanism, t.e.x. för att dela in deltagare i smågrupper, reproduceras föreställningar om att ålder hänger samman med specifika egenskaper hos individer.

Projektet har synliggjort att kön och tidigare yrkeslivserfarenhet kan påverka pensionärernas förhållningssätt till de deltagande barnen. Projektet synliggör att flickor och kvinnor i högre grad än pojkar och män tar på sig det sociala ansvaret att redovisa resultat och samordna gruppens arbete. Kön tycks dock sakna betydelse för själva byggandet och/eller engagemanget i övningarna.

Tillgänglighet är ett ledord genom hela projektet. Det är ett omfattande begrepp som avser såväl tilltal som visuella, intellektuella och fysiska förutsättningar för att deltagarna ska kunna delta utifrån sina förutsättningar. I de fall då tillgängligheten och tilltalet blir alltför åldersriktat finns det en risk att deltagarna upplever otrygghet och utanförskap.

Refreenser

Boström, Ann-Kristin. (2010). *Klassmorfar i skolan: ett framgångsrikt exempel på generationsöverskridande lärande och socialt kapital*. Stockholm : HB Livslångt lärande.

Butler, Robert (1969). Age-ism. Another form of bigotry. *The Gerontologist*. Nr 9, pp 243-246.

Foner, Anne. (2000). "Age integration or age conflict as society ages?", *The Gerontologist*, 40(3), pp 202-275.

Garstka, Teri A. & Hummert, Mary Lee & Branscombe, Nyla R. (2005). Perceiving age discrimination in response to intergenerational inequity. *Journal of Social Issues*, 61(2), 321-342.

Göteborgs Stad Lundby, "Kulturhus Backaplan Sammanfattning", offentlig skrivelse, 2016-10-11.

Hagestad, Gunhild O. & Uhlenberg, Peter. (2006). Should We Be Concerned About Age Segregation? Some Theoretical and Empirical Explorations. *Research on Aging*. Vol 28 Nr 6, pp 638-653.

Hatton-Yeo, Alan. (2010). An introduction to intergenerational practice, *Working with Older People*, Vol. 14(2), pp.4-11.

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK, KOMMUNIKATION OCH LÄRANDE

Natalie Davet, doktorand i barn-och ungdomsvetenskap

Hertha, Bernhard Schmidt & Jelenc Krašovec, Sabina & Formosa, Marvin. (eds.). (2014). *Learning across generations in Europe: Contemporary issues in older adult education*. Rotterdam: Sense Publishers.

Hägglund, Solveig. (2018). Barns och ungas rättigheter. I: Thomas Johansson & Emma Sorbring (red.). *Barn- och ungdomsvetenskap. Grundläggande perspektiv*. Stockholm: Liber.

Kaplan, Matthew S. (2001). *School-based intergenerational programs*. Hamburg: Unesco Institut for Education.

Kaplan, Matthew S. (2002). Intergenerational programs in schools: Considerations of form and function. *International Review of Education*, 48(5), 305-334.

Karsten, Lia. (2003). "CHILDREN'S USE OF PUBLIC SPACE The gendered world of the playground", *Childhood*, Vol 10, pp 457-473.

Krekula, Clary & Johansson, Barbro. (2017). *Introduktion till kritiska åldersstudier*. Lund: Studentlitteratur.

Lancaster, Lynne C. & Stillman, David. (2009). *When Generations Collide*, New York, NY: HarperCollins.

Laz, Cheryl. (1998). Act your age. *Sociological Forum*, 13(1), pp 85-113.

Lee, Nick. (2001). *Childhood and Society. Growing up in an Age of Uncertainty*. Buckingham, UK: Open University Press.

Rasmussen, Kim. (2004). "Places for children and children's places", *Childhood*, Vol 11(2), pp 155-177.

Riley, Matilda W. & Foner, Anne & Riley, John W., Jr. (1999). The aging and society paradigm. In V. L. Bengtson, & K. W. Schaie (Eds.), *Handbook of theories of aging* (pp. 327-343). New York: Springer.

Sundhall, Jeanette. (2017). Att synliggöra vuxenhetsnormer – barns möjligheter att inkluderas i demokratiska processer. I: Clary Krekula & Barbro Johansson (red.), *Introduktion till kritiska åldersstudier*. Lund: Studentlitteratur.

Sundhall, Jeanette. (2018). Åldersmaktordningen och barns rätt till delaktighet. I: Thomas Johansson & Emma Sorbring (red.). *Barn- och ungdomsvetenskap. Grundläggande perspektiv*. Stockholm: Liber.

Uhlenberg, Peter. (2000). Introduction: Why Study Age Integration?. *The Gerontologist*, Vol. 40(3), pp.261-266.

Vanderbeck, Robert M. & Worth, Nancy. (red.) (2015). *Intergenerational Space*. New York: Routledge.

Wall, John. (2012). Can democracy represent children? Toward a politics of difference. *Childhood*, 19(1), pp8 6-100.

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK, KOMMUNIKATION OCH LÄRANDE

Natalie Davet, doktorand i barn-och ungdomsvetenskap

Wall, John. (2008). Human Rights in Light of Childhood. *International Journal of Children's Rights*. 16, pp 523-543.

Zemke, Ron, Raines, Claire & Filipezak, Bob. (2000). *Generations at Work: Managing the Clash of Veterans, Boomers, Xers, and Nexters in Your Workplace*, New York, NY: AMACOM Div American Mgmt Assn.

www.museilektioner.se

<https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/bfa922d8-929f-4109-bf74->

[faa638fcb16d/VGR_%C3%85rsredovisning_2017.pdf?a=false&guest=true](https://alfresco.vgregion.se/alfresco/service/vgr/storage/node/content/workspace/SpacesStore/bfa922d8-929f-4109-bf74-faa638fcb16d/VGR_%C3%85rsredovisning_2017.pdf?a=false&guest=true)

[https://goteborg.se/wps/wcm/connect/1c7c56fb-9ec5-4995-821e-](https://goteborg.se/wps/wcm/connect/1c7c56fb-9ec5-4995-821e-9fda232cec06/jamlikhetsrapporten2017_sammanfattning.pdf?MOD=AJPERES)

[9fda232cec06/jamlikhetsrapporten2017_sammanfattning.pdf?MOD=AJPERES](https://goteborg.se/wps/wcm/connect/1c7c56fb-9ec5-4995-821e-9fda232cec06/jamlikhetsrapporten2017_sammanfattning.pdf?MOD=AJPERES)

<https://raddningsmissionen.se/nyheter/tillsammans-mot-ofrivillig-ensamhet-i-goteborg>